

Nr. 249

BUDUJMY
OJCZYZNĘ
zgodą i pracą

KALENDARZYK

4	N. Pocz. N M P
5	P. Warzyńca
6	W. Zachariusza.
7	S. Jana M.
8	C. Nar N M P
9	P. + Sergiusza
10	S. + Mikołaja.

Cena taryfomaty:
w Łodzi
Kwartalnie Mk. 510.
Miesięcznie „ 170.
za roznośzenie
20 mk miesięcznie.
Z przes. poczt.
Kwartalnie Mk. 600
Miesięcznie „ 200.
poza Łodzią egz. 8.50
w Ameryce:
1/2 dolara miesięcznie

Konto Pocztovej Kasy
Oszczędności 60.594.
Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

REDAKCJA

w ŁODZI
41, Kościuszki Nr 41
TELEFON 28.

ROZWIJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Niedziela dnia 11 września 1921 roku.

Z Warszawy ogłoszenia do Rozwoju przyjmują wyjątkowo „Kassa ma Polska” Jasna 10.

Za terminowe wychodzenie ogłoszeń i ofert administracja nie odpowiada.

Ogłoszenia do numerów następnego dnia są przyjmowane do godziny 5 wieczór.
po godzinie 5-ej do ceny zasadniczej dolicza się 50%.

CENA OGŁOSZEN: PRZED TEKSTEM i w TEKSCIE 40 mk. ZWYCZAJNE 13 mk. NEKROLOGI 20 za wiersz normal. DROB. OGŁOSZENIA mk. 4
za wyraz, najmniej 40. Dla poszukujących pracy mk. 3.00. KOMUNIKATY mk. 25. Ogłoszenia zamiejscowe 50 proc. drożej, zagranicę
200 proc. drożej. Stronica przep. tekstem, w tekście dla ogłoszeń, podzielona na 6 lamów, za tekstem 5 lamów. W tekście i przed tekstem przyjmuje się ogłosz.
nia i nekrologi tylko na 2, 4 i 6 lamów. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój” w Zgierzu u p. La
cha, w Pabjanicach u p. Zatorskiego, ul. Zamkowa.
Każda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.

POLSKI BANK PRZEMYSŁOWY, Oddział w Łodzi

BANK DEWIZOWY

rozpoczął swe czynności we wrześniu 1921 roku.

Zakład Główny we Lwowie

Kapitał akcyjny pełnowpłacony M.p. 310,000,000.

ODDZIAŁY: Będzin, Borysław, Dąbrowa Górnicza, Drohobycz, Gdańsk, Jasło, Kraków, Nowy Sącz, Rzeszów, Sanok, Sniatyn, Sosnowiec, Stryj, Warszawa.

Złatwia wszelkie czynności, wchodzące w zakres bankowości pod najdogodniejszymi warunkami.

Biurowiska Banku mieszczą się przy ul. PIOTRKOWSKIEJ 2911.

Godziny kasowe od 9 do 14 tej.

2963B.1

Sprawy polskie.

Projekt zlikwidowania przesilenia.

„Przegląd Wiecz.” donosi: Dziś wieczorem marszałek Sejmu wezwał do siebie prezydium zespołu stronnictw centrowych i zaproponował im następujący sposób zlikwidowania przesilenia.

Prezesem ministrów i ministrem skarbu zostałby dr. Głabiński. Jednym z wiceministrów spraw zagran. Marjan Seyda.

Sprawa G. Śląska nie daje spokoju.

PARYŻ, 10-9 (EE) Według ogólnego wrażenia na obecnym posiedzeniu Ligi Narodów żadna sprawa nie może wprowadzić ożywienia w obradach, pora nie stojąca na porządku dziennym sprawę G. Śląska.

Ważność jej i znaczenie, jakie jej rozstrzygnięcia

Również Związek Lud. Nar. obsadziłby tę wiceministra skarbu. Co do reszty tak nastąpiłoby porozumienie pomiędzy stronnictwami.

Zebrani przyjęli to oświadczenie p. marszałka i obcali je zreferować klubom zainteresowanym.

mieć będzie dla przyszłości Ligi do, tego stożnia zajmuje wszystkie umysły, że wszelkie kwestje omawiane wydają się drugorzędne.

SLABOŚĆ WŁADZ KOALICYJNYCH NA GÓRNYM ŚLSJKU.

Komuniści górnośląscy zamierzają przeprowadzić na najbliższym zebraniu Rad załogowych energiczną agitację za swoim progra-

mem. W tutejszych kołach polskich nie małe zdziwienie wywołał fakt, że podczas stanu oblężenia dzienniki komunistyczne były faworyzowane przez niektórych kontrolerów koalicyjnych.

Artykuły w nich zamieszczane prawie, że nie podlegały cenzurze, pomimo, że znajdowały się tam ostre napaści przeciwko władzom koalicyjnym. Np. „Czerwony Sztandar” zupełnie bezkarnie rzucił hasło: „Precz z wojskiem koalicyjnym!”

JAK WYGLĄDA NOWY PROJEKT HYMANSA.

GEGNEWA 99 (PAT) Zasadnicze punkty nowej propozycji Hymansa dotyczące konfliktu polsko litewskiego są następujące.

Wzajemne uznanie przez Litwę i Polskę niepodległości i suwerenności tych państw. Utworzenie okręgu wileńskiego jako okręgu autonomicznego w państwie litewskim, przy czym kanton wileński miałby organizację podobną, do kantonów szwajcarskich. Wreszcie podział Litwy na 2 sfery, któreby posiadały wspólny organ zarządzający sprawami zagranicznymi. W razie nie przyjęcia tej propozycji sprawa wileńska przekazana będzie zgromadzeniu Ligi narodów.

Pomoc dla ginącej Rosji.

Optymistyczne zapatrywania idealisty.

7-e posiedzenie Zgromadzenia Ligi narodów w dniu 99 było poświęcone drobnym sprawom oraz problemowi rosyjskiemu, który jest obecnie według Nansona najważniejszym na świecie. Rosja stanowi dla Europy konieczność gospodarczą.

Dla ratowania głodnych potrzeba bezwzględnie około 4 milionów ton zboża. Rząd sowiecki oblicza że może znaleźć w Rosji 2 miliony ton. Wobec czego drugie 2 miliony musi nadesłać zagranicą. Spowodowałoby to wydatek 30 milionów funtów szterlingów.

Uchodźcy z okręgu Saratowa, stanowiącego ośrodek obszaru nawiedzzonego przez głód potwierdzili Nansonowi że zboża na polach zostały w całości na wielkich obszarach. Sekcje dokonane na zwłokach 70 osób zmarłych z głodu jednej i tej samej nocy, w pewnym szpitalu saratowskim stwierdziły w ich kołach obecność ziemi i trawy. Delegaci Nansona odwiedzili Baranowicze w Polsce. Łodki przybywają tysiące uchodźców z Ukrainy, a nawet Turkestanu, w stanie wzbudzają

cym litość nieraz po 4 miesiącach podróży kłopotliwej.

Nanson jest zdania, że świat ma możliwość pospieszenia Rosji z pomocą. Uważa on, że rząd rosyjski jest zdolny zabezpieczyć należyte dokonanie transportów.

Kontrola nad sumami pieniężnymi pożyczonymi Rosji będzie wykonywana przez 3 delegatów o jednym od każdego z państw, które pożyczają Rosji największe sumy.

Delegaci Nansona powrócili też z Polski i Czechosłowacji gdzie z radością skonstatowali że akcja pomocy na rzecz Rosji została również w tych krajach zorganizowana.

W Polsce, akcja tą zajmować się ma p. podsekretarz stanu Dąbski, w Czechosłowacji p. Girska.

W kuluarach pałacu Ligi wypowiada się jednakże opinia nacechowana nieporównanie większą rezerwą w porównaniu z tem co mówił Nanson co do skuteczności kontroli, na którą zgodziły się sowiety.

postanowiła wobec nowego kierunku polityki ekonomicznej rządu zacząć rozdzielanie manufaktury z dniem 120.

ILE WYNOSI PODATEK ŻYWNOSCIOWY.

RYGA 109 (PAT) Do dnia 59 zebrano z podatku żywnościowego zaledwie 11 milionów 433 tysiące 707 pudów a więc ilość której mogłaby dostarczyć jedna gubernia.

RYGA 99 (PAT) Brak wagonów w Rosji sowieckiej utrudnia niezmiernie transport zboża dla głodnej ludności Rosji. Łotwa oddała do dyspozycji Rosji 479 wagonów. O ile braki środków transportowych nie zostaną usunięte przesyłane z zagranicy zboże pozostało w tutejszych składach nie będzie mogło być transportowane do Rosji.

RYGA 99 (PAT) Z Rosji donoszą o rozpoczęciu przesyłania produktów żywnościowych i chleba do nadwołżańskich gubernii.

CO DALEJ BĘDZIE?

RYGA 99 (PAT) Położenie ekonomiczne Kalmuckiej republiki jest katastrofalne. Obszary zaledwie 200.000 dziesięcin a 7 milionów dziesięcin leży odległymi. W Republice grozi wymarcie.

MOBILIZACJA ZGŁODNIAŁYCH ZBLIŻONYCH.

RYGA 109 (PAT) Rada obrony sowieckiej republiki ogłasza pobór 200000 ochotników z pośród byłych krasnoarmieńców i głodnych włóścian głodujących gubernii.

(kt) Poseł łotewski w Moskwie przybył do Rygi.

(kt) Wczoraj wyjechała do Polski własnym statkiem wojskowym wycieczka oficerów fińskich.

(kt) Niezawisła partja socjalistyczna odbyła w Monachjum walne zebranie na którym omiawiano utworzenie niezawisłej od obcego rządu północno bawarskiej republiki.

Pertraktacje z Bawarią na razie ukończono.

Gdańsk Jak donoszą z Berlina pertraktacje rządu Rzeszy z delegacją rządu bawarskiego i bawarskich partji koalicyjnych zostały w piątek popołudniu na razie zakończone.

Delegaci Bawarii wyjechali do Monachjum celem przedłożenia rezultatów pertraktacji swemu rządowi i komisji sejmowej.

PODZIĘKOWANIE.

Aktem rejentalnym z dnia 10 b. m. siostra moja p. Marja Nachtmanowa obdarowała mnie długą połową posesji w Łodzi, przy ul. Zgierskiej № 101, 103, 105 i tym sposobem stopniowo wprowadzając mnie w posiadanie tej placówki, postanowiła mnie na nowej samodzielnej stopie obywatelskiej, za co w dowód wdzięczności i uznania, składam Jej publicznie moje serdeczne podziękowanie.

Łódź, dn. 10 września 1921 r.

Władysław Neffe

Zycząc bratu i szwagrowi naszemu p. Władysławowi Neffemu na nowej drodze życia jaknajlepszego powodzenia.

W dowód życzliwości naszej dla niego, składamy w Redakcji „Rozwoju”, na jego potrzebę wydatkową 25,000 marek.

Ma ja i Bolesław

Nachtmanowie.

(2966P1)

London 10 (EE) Ze źródeł angielskich dowiadujemy się, że odmowa rządu sowieckiego co do przyjazdu do Rosji międzysojuszniczej komisji pomocy głodnym może spowodować rozwiązanie tej komisji.

W kołach angielskich utrzymują, że Moskwa odrzucając propozycję sprzymierzonych, dobrowolnie pozbawia się pomocy.

„Presto!”

„Lęk przeszedł przez masy bolszewickie w chwili, gdy naród odkrył przypadkowo, że herb sowiecki „młot i sierp” (młot-serp) mieści w sobie złą dla nich wróżbę. Oto przeczytawszy oba wyrazy odwrotnie otrzymujemy wyraz „presto!”. Zadrżeli komisarze, gdyż w herbie swym odczytali groźne memento, że „młot-serp” zniszczony zostanie „presto!” (t. zn. przez tron). I o dziwo Ołtarz, w myśl rozporządzenia sowietów, nie wolno herbu określać w porządku dawnym, lecz w nowym: „serp młot”, aby — broń Boże — nie.. spowodować lichal

Nie musi być pewną swą „władzą” władza sowiecka na dłuższą miarę, skoro tak drobne rzeczy, jak przypadkowa gra słów, zdolna wyrzucić ją z równowagi i zaniepokoić!

PRZECIWKO ZNIESIENIU STANU WYJĄTKOWEGO.

MONACHJUM Bawarska Rada ministrów zebrała się wczoraj w piątek na posiedzeniu w związku ze sprawą zniesienia stanu wyjątkowego. Na naradzie, która trwała bez przerwy 5 godzin von Karl oświadczył, że po da się raczej do dymisji zanim zgodzi się na żądanie rządu berlińskiego, tłumacząc, że zniesienie stanu wyjątkowego byłoby popieraniem bolszewików w Bawarii. Wczoraj rano odbyła się narada rządu z przedstawicielami partii większości. Wyniki tej narady są jeszcze nieznane.

Z ruchu robotniczego.

(S) Liczba bezrobotnych w Anglii zmniejszyła się w ostatnim tygodniu o 5,000.

DELEGACJA KANADYJSKA W DRODZE DO ROSJI.

RYGA 109 (PAT) Przybyła tu delegacja Kanady, która się udaje do Moskwy celem niesienia pomocy głodnym w Rosji.

POMOĆ AMERYKI.

RYGA 109 (PAT) Do Smary przybyli przedstawiciele amerykańskich Towarzystw, pomocy bliższemu wschodowi, którzy przywieźli ze sobą 500.000 pudów żywności.

AKCJA RATUNKOWA DZIECI.

RYGA 109 (PAT) Z okręgów objętych głodem w Rosji postanowiono wysłać 40 pociągów z dziećmi na Ukrainę. Rząd gruziński zaproponował przyjęcie tych dzieci pod swą opiekę.

WSZECHROSYJSKI KOMITET WYKONAWCZY STARA SIĘ WZBUDZIĆ ZAUFANIE.

RYGA 109 (PAT) Aby pokoić kres niewiarze w trwałość nowej teorii ekonomicznej rządu sowieckiego, wszechrosyjski centralny Komitet wykonawczy polecił wszystkim gubernialnym Iskolkonom udzielić szeregu wyjaśnień w tej sprawie. Rada Związków zawodowych moskiewskiego okręgu

WYKRYCIE NOWEGO SPISKU.

MOSKWA 109 (PAT) W.B.K. W Tambowie wykryto spisek, który miał na celu utworzenie z Rosji państwa federacyjnego z autonomicznymi prowincjami. Uczestników spisku aresztowano.

KRONIKA TELEGRAFICZNA

(kt) W związku z napływającymi skargami na nieprawne postępowanie policji letgalskiej urzędów samorządowych wyjechała do Letgalii komisja min. spraw zagranicznych dla zbadać sytuację.

(kt) Poseł sowiecki Hanecki wyjechał dziś z Rygi przez Moskwę do Karsu w celu wzięcia udziału jako przedstawiciel Rosji sowieckiej w turecko kaukaskiej konferencji.

Zastępstwo powierzono rady Aleksandryjowowi.

(kt) wszystkie ataki greków zmierzające do obejścia skrzydeł armii tureckiej na froncie nad rzeką Sakarją zostały odrzucone.

Straty greckie wynoszą około 30000 ludzi.

Przerwana Pieśń.

Najaktualniejszą dzisiaj jest kwestja przesilenia rządowego i ustąpienie prezydenta ministrów Witosa, przedstawiciela paskującego chłopstwa.

Drugą niemniej ważną sprawą, wysuwającą się na czoło zagadnień zagranicznych Rzeczypospolitej jest kwestja rosyjska, która nabiera złowrózkiego kolorytu budzącego niepokojące uczucie, że pokojowo wybrnąć ze smutnej sytuacji, w której znaleźliśmy się skutkiem nikczemnej polityki sowietów, wogóle się nie da.

Już zawierając traktat pokojowy w Rydze nie brakło oznak, iż bolszewicy po to jedynie zawierają układ, aby nie mogą zbrojaie, innymi drogami opanować „białogwardyjską” Polskę.

Ale ostatecznie i bandyta i złodziej mają też swoją etykę swój honor — natomiast komunistycznym trybunowie Rosji, muszą jeszcze o niebo wznieść się nad swój poziom moralny, aby ich etyka, choć w przybliżeniu dorównała pierwszej.

W swoim czasie występowałem przeciwko wszelkiej pomocy dla głodującej Rosji, wierząc święcie iż jednym radykalnym środkiem jej uzdrowienia — są stryczki dla p. t. komisarzy ludowych, ewentualnie w wypadkach łagodniejszych... kula karabinowa.

Szereg wiadomości nadeszłych z Rosji potwierdza w zupełności to nasze mniemanie. Bolszewicy gwizdzą sobie na naiwny międzynarodowy komitet ratunkowy, który w świętej protocie wybrał się z pomocą do Rosji. Zabierają siłą zbrojną dla siebie całe pociągi z żywnością przeznaczone dla umierających, strzelają z armat do okrętów angielskich wiozących żywność dla głodnych, a z wszechrosyjskim komitetem pomocy mianowanym przez bolszewików, gdzie weszli ostatni Meksykanie inteligencji rosyjskiej postąpiono sobie w sposób urągający nawet cywilizacji krainy ludożerców Njam — Njam w Atryce Środkowej: oto pro prostu część wpakowano do więzienia, resztę powieszono i rozstrze-

lano...

Nie wiele brakowało, aby czerwona tłuszcza, przy ogniskach rozpalonych, na placach, przy czerwonych chorągiewkach i dzikich wrzaskach nieudolnie naśladowujących śpiew naturalnie „Internacjonalki” nie zjadła trupów tych ostatnich przedstawicieli burżuazji w Rosji...

Widzieliśmy od dawna iż sąsiedztwo takiego wrzodu, gnijącego na cielsku Europy, na dobre nam nie wyjdzie, a jedynym ratunkiem przed uniknięciem zakażenia całej kultury Zachodu, byłoby głębokie cięcie dokonane w sferach rządowych rosyjskich... oczywiście przez kaita.

Polska została uszczęśliwioną obecnie przez anioła Pokoju, który trzymając zieloną gałązkę oliwną w zakrwawionej łapie, a w drugiej kilka garcy brylantów dla miejscowych agitatorów walczących dla dobra ludu przyjrzał do nas z Moskwy: osiedlił się w hotelu „Royal” w Warszawie.

Oczywiście, jako anioł bolszewicki zamiast białych szat, ma czerwone, na których nie znać tak bardzo plam krwi, a w obszernych fałdach ma ukryte olbrzymie zapasy bibuły. Przeznaczone dla uszczęśliwienia ludu oraz listy polecające do... blumów, baumów, feldów i innych tych podobnych Himelmannów.

Piejada amorków otaczająca samego archanioła już rozbiegła się po kraju a jednego z nich ukrytego pod prozaicznym imieniem Ignatiewa, nakryła policja państwowa przy „pracy” wśród ciemnych mas analfabetów, gdzie trudził się dniem i nocą nad zatopieniem okrętu, który nieopatrznie dał mu gościnę.

Sam archanioł, dziwnym zbiegiem okoliczności noszącej imię krwawych chanów i to jeszcze czarnych czyli innemi słowy Kara-chan wynętrzył się że Rosja dlatego nie dotrzymuje żadnych taktów z Polską bo w Warszawie mieszkają... rosyjscy białogwardziści.

I o kogo tu chodzi; o część nieszczęśliwej inteligencji rosyjskiej, która uciekły ze

szponów rosyjskiej inkwizycji i chińskich tortur śni o lepszych czasach w Rosji i nie zgadza się w poglądach z morderstwami i brudem moralnym szumowin społeczeństwa?

I tych to ludzi, którzy są pod opieką międzynarodowego prawa czyli mamy wydać czere zyczajkom rosyjskim poito, aby wśród mąk i katuszy z wyrafinowanym okrucieństwem zwyrodniałych sadystów miano ich pozbawić życia?

My byśmy mogli wskazać w otoczeniu p. Karachana istotnych zdrajców Polski, a nie t. z. biało-gwardzistów, że wspomniamy o sekretarzu rosyjskiego poselstwa p. Lorenu obywatelu m. Łodzi który od pokoju w Brześciu do dnia dzisiejszego szyć Polsce buty, a za to mu nawet nie skonfiskowano jego domu przy ul. Gubernatorskiej Nr. 5, a najbliższa rodzina pracuje w rządowych instytucjach naszego miasta.

Wynurzenia p. Karachana, oraz stan naszego poselstwa w Moskwie i komisji reparacyjnej tamże która licząc 84 osoby, zajmuje się jedynie rejestracją rzeczy polskich, które so wiety sprzedają na rzecz popierania rewolucji u nas, tego rodzaju fakty świadczą o tem iż bolszewicy swoim zwyczajem, nie mogą popełnić na nas rytualnego mordy, starają się przy najmniej zarazić nas swoją nieuleczalną chorobą.

Ale się przerachują. — To co naród krwi zdobył, nie da sobie wytrącić ciemnym machinacjom bolszewickiej mafji połączonej w ścisły związek z berlińskimi macherami.

Dalsze słowicze tony które Karachan nadal będzie rozsiewał przed naszym społeczeństwem, są zbytecznym rozrzucaniem szcownej energii posta republiki sowieckiej i pieśń jego czas by już przerwać.

Naród znalazł dosyć siły aby jednym uderzeniem zważyć zbója, którego morderczy noż miał na zawsze przeciąć nię naszej egzystencji naród polski znajdzie dosyć siły, aby zmusić do wypełnienia swoich zobowiązań nawet na krócu człowieczeństwa stojących ssaków, jakimi są niewątpliwie obecni satrapi rosyjscy.

A. S.

Strajki a ustawa.

„Przegląd gospodarczy” zamieszcza w związku ze srożącą się w Polsce epidemją strajkową następujący artykuł:

Od połowy sierpnia sroży się w Polsce burza strajkowa. Dotychczas tak silnego napięcia strajkowego i tak wielkich trudności w likwidacji strajków nie obserwowaliśmy. Mimo to bezwzględnie sytuacja nasza nie jest tak groźna, jak była w Anglii w okresie ostatniego strajku górniczego lub we Włoszech w czasie strajku metalowców.

Fakt jednak, iż wielkie kraje przemysłowe przechodziły znacznie poważniejszą kryzys społeczną, nie powinien być momentem uspakającym, przeciwnie podejrzewać można iż właśnie obecnie rozpoczęły u nas swą działalność te czynniki zewnętrzne, które w tak zręczny sposób potrafiły na zachodzie wyzyskać niedomagania gospodarcze wewnętrzne i zwykle zatargi ekonomiczne rozdmuchać do rozmiarów kryzysu społecznego o cechach rewolucji. Doświadczenia Anglii i Włoch winny być dla nas wysoce pouczające obecnie, gdy granice nasze, z chwilą usunięcia armji i zakończenia walki przestały być względnie nieprzenikliwe, i obce wpływy otrzymały znacznie łatwiejszą możliwość działania. Charakterystycznym jest, iż kryzys, przeżywany przez nas obecnie tak, jak kryzysy w Anglii i we Włoszech zbiegły się z nawiązaniem stosunków oficjalnych z Rosją sowie-

ką i przybyciem jej przedstawicielstw.

Falę obecną strajków zapoczątkował strajk metalowców w fabrykach warszawskich. Dział ten przemysłu od marca zeszłego roku nie zawieszal pracy. Wszystkie kwestje sporne z robotnikami udawalo się załatwiać polubownie bez zbytich tarć i wstrząśnień. Ten d'ugi przeciąg spokoju w pracy w najpoważniejszej gałęzi naszego przemysłu stalecznego wywierał nader dodatni wpływ na kształtowanie się u nas kwestji robotniczej.

Ucierało się coraz częściej zdanie wśród szerokiej sfer robotniczych, iż jednak można osiągnąć porozumienie z pracodawcami i bez kosztownej walki strajkowej można zawrzeć wygodne dla stron obu kompromisy. Wpływ ten był tem poważniejszy, iż przy regulacji kwestji robotniczej w warszawskim przemysle metalowym wchodziły w grę ze stron obu jedne z najstarszych organizacji zawodowych rozporządzające wypróbowanymi metodami i od szeregu lat wyrobioną tradycją organizacyjną. Godnym ubolewania jest zbieg okoliczności, który zerwał tak szczęśliwie nawiązaną nić porozumienia i stał się przyczyną obecnego strajku. Jak widać z ogłoszonych w prasie codziennej komunikatów Polskiego Związku Przemysłu Metalowego, przyczyną właściwą strajku było zbiegnięcie się dość silnego wzrostu drożyzny z kryzysem w przemyśle metalowym. Przemysłowcy nie byli w stanie w wysokości płac zarobkowych pójść śladem wzrostu drożyzny artykułów pierwszej potrzeby, jak to czynili dotychczas w ciągu półtora roku, i zażądali od swych robotników przystosowania swych wymaga-

do stanu przemysłu. Strajk zakończony stał kompromisem: zamiast żądanych 75 proc. zwykły płac robotnicy otrzymali 45 proc. tak, iż obecnie płace dzienne w warszawskim przemyśle metalowym wynoszą: dla robotnika wykwalifikowanego od mk. 1702,8 do 1503,9, dla pomocnika wykwalifikowanego od mk. 1081,4 do 1201,6, dla robotnika niewykwalifikowanego od mk. 1010,4 do 1132,9, dla kobiet od mk. 885,8 do 983,3.

Strajk metalowców ani na chwilę nie stracił charakteru ekonomicznego i przez cały ciąg swego trwania (16 dni) nie posiadał momentów politycznych, choć pośrednio nie pozostał bez wpływu na dalszy rozwój wypadków w tej dziedzinie.

Równocześnie prawie ze strajkiem metalowców warszawskich wybuchł strajk kolejowy w b. Zaborze pruskim. Dwa strajki te bezwzględnie nie posiadają ze sobą żadnego związku, choć i jeden i drugi w przeciwstawieniu do pozostałych są strajkami ekonomicznymi. Strajk wielkopolski jest jednym z epizodów tarć wewnętrznych, jakie powstać musiały przy unifikacji gospodarczej tej dzielnicy z resztą Rzeczypospolitej, i rezultatem jego było zrównanie wysokości płac zarobkowych kolejarzy tamtejszych dyrekcji z płacami stosowanymi w dyrekcjach kolejowych, działających na terenie b. zaboru rosyjskiego i austriackiego. Zrównanie to było konieczną konsekwencją, wynikającą ze zrównania się cen środków pierwszej potrzeby, i pewnym jest, iż nastąpiłoby bezwzględnie i bez walki strajkowej, która tak poważne straty i gospodarcze i polityczne nam przyniosła.

Zygzaki.

Kapitan i syn suwerena

Syn jednego z naszych suwerenów czyli posła na Sejm Ustawodawczy służy w wojsku. Pewnego pięknego dnia zgłosił się do ra portu i poprosił o dwutygodniowy urlop.

Urlop otrzymał i wyjechał do Warszawy, do ojca.

W parę dni później komendant oddziału, w którym syn suwerena służy jako szeregowiec, otrzymał z Ministerstwa Spraw Wojskowych telegram, iż szeregowiec ten otrzymuje urlop dwumiesięczny.

Komendant oddziału obrzyził się. Oto jakimi sprawami zajmuje się M. S. W. I dalej: Jakże to może być, aby ta właśnie najwyższa władza sama przyczyniała się do burzenia hierarchii wojskowej i niszczenia bądź co bądź uzasadnionego porządku. Szeregowiec może apelować, do kogo chce, ale — w drodze służbowej. Tu zaś lekceważy się wszystko — dlaczego?

Dotknięty w poczuciu swej godności oficer odpowiedział, jak myślał. Zaznaczył, że urlop dwumiesięczny jest nieważny ze względów formalnych i że dotyczący szeregowiec, za ominięcie przepisanej drogi służbowej, będzie u karany dwutygodniowym aresztem obositzonym.

Do karania aresztem komendant ma takie samo prawo, jak do udzielania urlopów.

W odpowiedzi na to — wciąż idzie o rzecz tak niezmiernie ważną, jak urlop szeregowca, syna suwerena — dostał bezszatanę. Co on sobie właściwie myśli, ten marny kapitan, co on sobie wyobraża? Ministerstwo Spraw Wojskowych każe dać dwumiesięczny urlop synowi suwerena i rzecz skończona. Co on sobie właściwie myśli. „Z kim w dyrdy?” — jak mówią krakowskie Antki. On, kapitan — i wielki pan szeregowiec, syn suwerena?

Ale oficer wiedział, co sobie właściwie miał myśleć. Jest to oficer tak zwanych „wojsk specjalnych”, tchnowiec, który wszędzie chleb znajduje. Powiedział sobie: — Dosć — i powie dział M. S. W.; — Moje uszanowanie! Poglądy nasze nie są zgodne, ja odchodzę — niemniej, bądźcie panowie przekonani, syn suwerena swoje dwa tygodnie odsiedzi. O to się postarałem. Skonczyło się.

Wiec — fachowo wykształconego oficera armia straciła, a za to zyskała — niedyscyplinowanego szeregowca, syna suwerena.

Czysty zysk (7)

„Gaz. Wiecz.”

NA MARGINESIE

Trzy wycinki.

Wątek z odezwy Związku Nar. Lud.

„Nech czujność na wszystko, co się dokoła nas dzieje, stanie się odtąd naszym przykazaniem naczelnym.

Wszelkich agentów niemieckich i bolszewickich oraz żydów, napływających z Rosji, wskazujcie władzom bezpieczeństwa.

„Głos Polski” z dnia 30 sierpnia Nr. 236 — Sironnictwo organizujące bojówki kontrrewolucyjne w roku 1905, a łamistojków w roku 1920, z pewnością chętnie przyłoży rękę do utworzenia ochotniczej defenzywy. Zresztą czyż sam arcykapitan tej sekty w roku 1905 nie namaszczał się uwczesnemu rosyjskiemu premierowi hr. Witte ze swymi usługami do usmierzenia krasnoty w Polsce o ile otrzyma odpowiednie pełnomocnictwa.

A dalej zohyda ten szacowny organ „Cud nad Wisłą” oraz Obronę Częstochowy.

.....„Cudy” — i słusznie tak endecja je nazywała, bo szczerze nigdy w nie nie wierzyła, wyznawając jednakowe poglądy z osławioną S. D. K. P. I. L., tak jak i dziś chętnie by polichu pomogła komunistom, ażeby tylko zwalczyć nienawistny reaktywizm. „Cudem nad Wisłą” jest dla niej zeszczerzone odparcie najazdu bolszewickiego i dla tego, ponieważ w cudzy mało kto dziś wierzy, wołała ona nad Wartą, w warownym Poznaniu, oczekiwać, aż spełni się „cud nad Wisłą” literalnie w ten sam sposób jak w r. 1856 w Częstochowie, przy. udziale zjawisk na media.

Na zakończenie wyjątek z „Gazety Warszawskiej” z 3 d. m. Nr. 210 pt. „Prowokacje stwierdza”.

Uawniają się coraz częściej fakty, świadczące, że w kraju wre agitacja bolszewicka, prowadzona za pieniądze rosyjskie i niemieckie. Aresztowano onegdaj agentów takich między innymi w Lublinie, w Warszawie zaś wykryto całe szaki szpiegowskie. Między aresztowanymi jest niejaki Abel Kapola, żyd, który miał biuro i całą sieć zorganizowaną w Warszawie.

Bolszewicy się zawiodą. Robotnicy bowiem nasi na ulicę nie wyjdą, a bolszewików żydów, poproszą, żeby wracali do Rosji, gdzie już zniszczyli robotników doszczętnie.

Widzimy próby prowokowania ludności przez puszczanie legend o jakichś ofiarach strajku, których wcale nie było.

Wiemy kto to robi.

Ludność Warszawy powinna się mieć na baczności, bo działają szpiegowie, prowokatorzy. Biorą za to wielkie pieniądze, aby właśnie teraz w Warszawie były zaburzenia i przewroty!

Mały feljeton.

Dobre rady.

Za górami, za lasami istnieje sobie republika Sobierajska, niewykreślona dotąd na żadnej mapie. Nikt jej dotąd nie zna, nikt jej nie uznaje ani „de jure”, ani „de facto”, nikt się jej nie opiekuje, nikt jej nie udziela rad — i dla tego zapewne istnieje ona mimo swej słabości wśród mocnych sąsiadów. Republika Sobierajska radzi sobie sama, jak może, i z tego powodu nazywa się „sobierajską”.

Kłopotów ma dużo zarówno z zewnątrz jak i wewnątrz wrogami. Obecnie pożniwach bardzo obfitych spada na nią klęska przemytnictwa. Zaczęło się wywożenie z kraju wszelkich produktów olinicznych na olbrzymią skalę. W ślad za tym wywożem przyszła nębywała drożyzna. Zaczęto nawet przepowiadać, że wkrótce nawiedzi republikę klęska głodowa.

Rząd podjął walkę z przemytnikami. Posypały się rozporządzenia tak srogie, że ludzie porządni, to jest ichorzliwi i naiwni, czytając je drżeli ze strachu. Przemysłnicy rozsiewali straszliwe wiadomości o nieszczęsnych skutkach owych rozporządzeń, dowodząc, że rząd wyjął z pol prawa całą klasę uczciwie zarobkujących

Wybuch strajku kolejowego w Wielkopolsce należy przypisać rozgorączkowanie umysłów, jakie musiało nastąpić w tej dziedzinie przy obecnych przemianach gospodarczych, tembardziej iż rozgorączkowanie to stale podniecane jest prowadzoną na tym terenie agitacją partyjną. Nie bez wpływu też tu pozostawały zapewne czynniki obce, którym tak zależy na wzbudzeniu fermentu szczególnie w dzielnicy wielkopolskiej, choć wpływ ten nie posiadał zapewne tej mocy, jaką wykazał wpływ komunistów w rozgrywających się następnie wypadkach.

Zakończonym strajk kolejowy w Wielkopolsce został przez zwiększenie mnożnika, regulującego dodatki drożyzniane, do 1000 i przesunięcia poczynione w pasach drożyznianych.

Strajk kolei wielkopolskich nie był właściwie przyczyną zwyczaj płac pracowników kolejowych. — raczej tylko przyspieszył rozpoczętą już przez rząd akcję. Świadczy o tem rozciągnięcie podwyżek na całą Rzeczpospolitą i zastosowanie ich również do urzędników państwowych.

Po wprowadzeniu zmienionego mnożnika drożyznianego wynagrodzenia pracowników państwowych wynoszą.

Urzędnik klasy V kawaler pobiera miesięcznie w Warszawie mk. 37.400, z małą rodziną 41.067, VI kawaler 31.850, z małą rodziną 36.517, VII kawaler 26.133, z małą rodziną 30.800, VIII kawaler 22.750, z małą rodziną 27.417, IX kawaler 19.600, z małą rodziną 24.267, X kawaler 15.867, z małą rodziną 20.533, XI kawaler 12.600, z małą rodziną 17.267, XII kawaler 11.085, z małą rodziną 15.750.

Do wynagrodzeń powyższych dochodzą ewentualnie dalsze dodatki rodzinne (rodzina średnia i rodzina duża), dodatki za wyższe wykształcenie, oraz dodatek nadzwyczajny, w wysokości około 10.000 mk., wypłacany w miesiącach lipcu i sierpniu, który w przyszłości ma być włączonym stale do wynagrodzenia.

Oba powyżej scharakteryzowane strajki jak to już zaznaczyliśmy, posiadają charakter zatargu ekonomicznego, nie pozostają jednak bez wpływu na dalszy rozwój wypadków i poważnie przyczyniły się do wybuchu strajków następnych. Wytworzyła się bowiem atmosfera strajkowa, zgorączkowanie mas pracowniczych toczoną przez ich współkolegów walką ekonomiczną i pragnienie, bez względu na rzeczywistą potrzebę, zwiększenia również i własnych dochodów. Nagromadził się materiał palny i trzeba tylko było, aby czynniki, którym zależy na sianiu zamętu w kraju naszym, rzuciły iskrę jedną, aby wybuch nastąpił, pomimo odporności naszego robotnika na wpływy bolszewickie.

W ślad za strajkiem metalowców warszawskich i kolejarzy wielkopolskich wybuchł strajk robotników miejskich w Warszawie i lokalne strajki kolejowe w b. Kongresówce. Przyczynowy związek pomiędzy tym splotem strajków polega, zdaniem naszym, na przygotowaniu gruntu, wywołania atmosfery walki przez dwa pierwsze strajki, co umożliwiło wybuch strajków następnych, pomimo, iż żądania robotników w tym przypadku nie znajdowały uzasadnienia dostatecznego.

Twierdzimy, iż żądania, które maskują właściwe przyczyny strajków miejskiego w Warszawie i szeregu lokalnych kolejowych,

nie posiadają dostatecznego uzasadnienia na tej podstawie, iż pracownicy miejscy bez przerwy od półtora roku mieli co miesiąc zwiększane płacę w tym samym stosunku, w jakim wzrastała drożyzna i z tego powodu nie mogło nastąpić obniżenie poziomu ich bytu. kwestją zaś wynagrodzeń kolejarzy została rozwiązana zasadniczo przez rząd, zanim strajki kolejowe wybuchły. Utwierdza zaś nas w przekonaniu, że działały tu czynniki, którym zależy na sianiu fermentu u nas, fakt, iż organizacja zawodowa pracowników miejskich, według powszechnej opinii, podlega wpływom nader skrajnym, zaś organizacje kolejarzy nie dały oficjalnej aprobaty lokalnym strajkom, wybuchłym w dniach ostatnich, i wpatliwym nader jest, by dopuścili do ich rozszerzenia.

Mówiąc o strajku ostatnim pracowników miejskich, nie podobna przemilczeć jednego jak dotychczas, faktu jednoczesnego z robotnikami porzucenia pracy przez urzędników miejskich. Jest to fakt groźny nie tylko pod względem gospodarczym i społecznym, jak każdy strajk w przedsiębiorstwach municypalnych, ale groźny również i pod względem kulturalnym. Zachodzi tu bowiem stosowanie przez urzędników metod, które w pewnym stopniu dadzą się usprawiedliwić, gdy są stosowane przez robotników, tak ze względu na środowisko jak również na zupełnie odmienny stosunek ich do pracodawcy, nie dadzą się natomiast wytłumaczyć, gdy stosują go urzędnicy, inteligenci i pozostający w stosunku kierowniczym do robotników. Strajk obecny urzędników miejskich jest precedensem nader niebezpiecznym pod każdym wzglę

udzi, uprawiali jednakże dalej swój proceder, który ich nie narażał na żadne niebezpieczne skutki, a tylko stał się nieco kosztowniejszy. Pewne go dnia prezydent republiki Sobierajskiej, wezwął do siebie prezydenta gabinetu i zapytał o wyniki walki z przemytnictwem.

— Nie damy rady — odpowiedział rozpaczliwie prezydent ministrów.

— Dlaczego? — zapytał prezydent republiki.

— Niema takiej strazy, któraby się oparła łapówce, a przemytnicy płacą... i jak.

Prezydent republiki, człowiek mało mówny spoglądał przez chwilę w oczy prezydentowi gabinetu, poczem rzekł wesoło:

— Powiadasz pan: płacą. Trzeba zrobić tak, ażeby tego placenia, tej łapówki nikt nie przyjmował.

— Takich Katoń... nie ma w republice naszej.

— Nie potrzeba Katoń... — Odpowiedział prezydent republiki. — Właśnie, zagramy na chciwość ludzką. Trzymajmy się zasady: „similia similibus”, leczmy chciwość chciwością.

— W jaki sposób.

Rząd wyda następujące rozporządzenie: Strażnik graniczny może każdemu przy chwyconemu przemytnikowi zabrać nie tylko towar, przeznaczony do przemyślenia, ale także całą gotówkę, zegarek, pierścionki, wszystko o prócz odzieży i obuwia.

Nazajutrz pojawiło się takie rozporządzenie. Nastąpiły zamachy na ministrów, ale wkrótce zapanował spokój. Po kilkunastu dniach za wezwaniem prezydenta republiki ponownie prezydent gabinetu do siebie i zapytał:

dem i wymaga bezwzględnie szczegółowego zbadania przyczyn i radykalnego usunięcia ich. Nie może w tym przypadku być usprawiedliwionem nawet stwierdzone uposzczenie pod względem wynagrodzeń pracowników umysłowych tembardziej, iż pracownicy miejscy dotychczas naogół lepiej byli płatni od pracowników państwowych.

Jakie rozmiary obecna fala strajkowa przyjmie, a zatem jak poważne szkody przyniesie państwu naszemu tak pod względem gospodarczym, jak i politycznym, — określić obecnie niepodobna. Strajki nie wszystkie zostały zlikwidowane, przeciwnie likwidacja ich wydaje się nader utrudnioną. Stwierdzić jednak należy, że dość gwałtowna zwyczajka wynagrodzeń w tak poważnych dziedzinach pracy musi odbić się na dalszym wzroście drożyzny. Nastąpić to musi tembardziej, iż zwyczajki plac przenoszą obserwowany wzrost drożyzny artykułów pierwszej potrzeby, który w miesiącu sierpniu w porównaniu z lipcem znacznie zmniejszył swe tempo. Stwierdzić bowiem należy, iż ceny tak zasadniczych w odżywianiu mieszkańca kraju naszego produktów, jak chleb, mąka, kartofle uległy znacznej niższce, zaś sygnalizowany ze wsi spadek cen na inwentarz żywy, spowodowany brakiem paszy, w najbliższym czasie powinien odbić się na cenach mięsa i tłuszczów zwierzęcych. Normowanie się cen produktów żywnościowych, które zdawało się następować po wprowadzeniu nowego systemu gospodarczego, za kłócone zostanie obecnie zjawieniem się na rynku konsumenta ze znaczną ilością banknotów, o niższej wartości na skutek zwiększonej przez zwyczajki plac inflacji i zerwane, już jak się zdawało, błędne koło na nowo zostało nawiązane.

Jak widać z odezwy ogłoszonej przez Radę Ministrów w dniu 31 z. m. rząd jest zdecydowany z całą stanowczością przeciwstawić się anarchicznemu ruchom i zastosować na wet daleko idące represje. Stwierdzić jednak musimy, iż jedynym środkiem, wprowadzającym u nas ład w stosunkach robotniczych i zabezpieczającym przed powtarzaniem się wybuchów w rodzaju ostatniego, może być dobre pomyslna ustawa o rozjemstwie i zakaz strajków w przedsiębiorstwach użyteczności publicznej. Sejm znajduje się w posiadaniu całego szeregu wniosków nagłych i projektów ustaw tego rodzaju, od roku przeszło leżą one jednak w zapomnieniu. Doświadczenia dni ostatnich najdobitniej wskazują na poważną lukę w naszym ustawodawstwie i konieczność jej zapelnienia.

— Jakże tam z przemytnictwem?

— Czasami ktoś tam z niewielką ilością zboża przemknie się przez granice, ale to drobny nosik — odpowiadał prezydent gabinetu. — Zdarzała się jednakże nadużycia ze strony strażników.

— Jakże?

— Niedawno pewien strażnik zabrał przemytnikowi nie tylko zboże, złoty zegarek i dwa pierścionki, ale także zarzutkę. Odzież wyłączo na jest od konfiskaty.

— Mamy jeszcze pogodę i ciepło, więc przemytnik nie przeziębł się — zauważył prezydent republiki. („Dziennik Nar.”)

KRONIKA

— Osobiste.

Ks. Witold Nadołski b. Kapel. W. P. zamianowany został prefektem szkół średnich w Łodzi.

— Sprawy wojskowe.

(m) Dowiadujemy się, że pobór rocznika 1901 nie pozostaje w żadnym związku z demobilizacją.

W pierwszej połowie października odbędzie się kontrola poboru rocznika 1899 i 1900 zwolnionych lub sprolongowanych. W drugiej zaś połowie — regularny pobór rocznika 1901.

W całym państwie już ukończono zwalnianie rocznika 1898.

— Apropozycja urzędników państwowych.

„Monitor Polski” zamieszcza rozporządzenie ministra aprowizacji w sprawie aprowizacji pracowników państwowych. Ustawa wspomniana brzmi:

Specjalne normy żywnościowe (deputaty) dla pracowników państwowych wynoszą: 8 kg. mąki, 0,6 kg. kaszy, 0,6 kg. cukru.

Ze świadczeń powyższych korzystają: urzędnicy etatowi, kontraktowi, dyetariusze, praktykanci, aplikanci, woźni i gońcy wszystkich ministerstw; funkcjonariusze stali i kontraktowi, prócz personelu niższego wszystkich urzędów i zakładów państwowych; pracownicy kolei państwowych, poczty i telegrafów oraz żegluga państwowej, zarówno stali, jak i t-zw. sezonowi; nauczyciele stali i personel upaństwowionych szkół polskich: komunalnych, społecznych i prywatnych.

Korzystający z jakichkolwiek bądź stałych świadczeń żywnościowych lub z dodatkowej aprowizacji robotniczej — tracą prawo do otrzymania deputatów urzędniczych.

Wszystkie poprzednie zarządzenia w powyższej sprawie, względnie ustępy zarządzeń pozostające w sprzeczności z niniejszym rozporządzeniem — tracą moc obowiązującą.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą obowiązującą od dnia 15 lipca 1921 r. i traci moc z dniem 30 września b.r.

(—) Hojny dar.

Ksiądz Cythurus, probosz parafii Podębice ofiarował piękną bibliotekę swoją, składającą się z dzieł przeważnie treści teologicznej i historycznej przedstawiającą wartość przeszło półtora miliona marek nowo założonemu seminarjum duchownemu w Łodzi.

— Nowe urzędy telegraficzne.

W urzędach pocztowych Druja pow. Dziśza i Lachowice pow. Baranowice zaprowadzono służbę telegraficzno-telefoniczną przy połączeni u Druji z Głębokiem i Lachowicz z Baranowiczami Lumińcem.

— Odszkodowania.

k) Komisarz at rządu na m. Łódź wzywa byłych jeńców Pelaków z b. armji rosyjskiej aby we własnym interesie do 20 b. m. zwrócili do P. K. U. (Sienkiewicza 3) arkusze rejestracyjne, otrzymane w marcu r. b. z Magistratu m. Łodzi o poniesionych stratach w niewoli niemieckiej.

— Cukier dla właścicieli sadów.

Podaje się do wiadomości, iż Województwo Łódzkie otrzymało cukier do rozdania pomiędzy właścicieli sadów owocowych. Cena cukru przemysłowego: za 100 kg. 17 tysięcy marek (cukier biały) i 14 tysięcy (złoty).

Otrzymywać będą cukier przemysłowy właściciele sadów, którzy wykażą się odpowiednią ilością wyprodukowanych przetworów owocowych, przyczem pierwszeństwo będzie przysługiwane tym producentom, którzy przetwory swoje sprzedają Stowarzyszeniom i kooperatywom.

— Nowy urząd pocztowy.

Przy ul. Wólczyńskiej 140 został utworzony nowy urząd pocztowy, gdzie od 12 b. m. będą załatwiane następujące czynności: przyjmowanie listów poleconych, depeesz, przekazów i sprzedaż znaczków pocztowych.

— Epidemia.

Tyfus brzuszny oraz biegunka, wzmagają się z dnia na dzień. W ostatnim tygodniu zarejestrował wojewódzki urząd zdrowia 129 wypadków tych chorób.

Pożar w składzie Zieglera.

(k) Onegdaj o godz. 2 pp. w składzie Oskara Zieglera przy ul. Przejazd pod Nr. 96 wybuchł pożar, który powstał w szopie z drzewem i począł się rozszerzać na sąsiednie zabudowania.

Zawezwano straż ogniową, której I, II, IV, V i VI oddziały ogień umiejscowiły. Szopa z drzewem spłonęła.

— Żywa pochodnie.

(k) Przy ul. Drewnowskiej pod Nr. 11 wskutek nieostrożnego obchodzenia się z naftą spowodowano wybuch tejże, przyczem stanęli w płomieniach 31 letni Abram Szwarz i Masza Berman. Pogotowie ratunkowe przewiozło Szwarca do szpitala przy ul. Drewnowskiej w stanie poważnym.

— Kradzież manufaktury.

(k) Z mieszkania Dawida Gringlasa przy ul. Północnej 26 skradziono manufaktury za milion marek. O kradzieży zawiadomiono policję.

— Aresztowania.

(k) Policja łódzka aresztowała poszukiwanego przez sąd polowy w Wilnie, Teofila Urbaniaka.

Przy ul. Profesorskiej pod Nr. 1 zaareztowano dezertera, Wiktora Millera.

— Świętokradztwo.

Na cmentarzu katolickim zaareztowano Teofila Stefaniaka i Marjanę Kiebasiańską, którzy uprawiali proceder okradania grobów z tabliczek z nazwiskami zmarłych. O świętokradztwie spisano protokół a sprawców podjęto do sądowej odpowiedzialności.

— Ucieczka z aresztu.

(k) Onegdaj policjant więzienny z ul. Długiej wiódł aresztanta Wilhelma Leszka, który nosił wodę i uspiwszy czujność policjanta w domu przy ul. Długiej pod Nr. 14 i zbiegł.

— Żywcem zasypany.

(k) Wczoraj o godzinie 12 i pół po poł., na polu za ulicą Dzielną około Zagajnikowej zatrudniony przy kopaniu szabra 35 letni Feliks Zateł zamieszkały przy ul. Lipowej pod Nr. 31, w dole został zasypany przez ściany domu i znalazł straszny koniec przez uduszenie. Zmarły osierocił żonę i dzieci.

— Samobójstwo sierżanta.

(k) Onegdaj w parku księcia Józefa Poniatowskiego popełnił zamach samobójczy 30 letni sierżant wojsk polskich, którego osobistości narazie nie można było ustalić. Sierżant strzelił sobie w głowę, kula przeszła pra-

wą skrofi i wyszła prawem ciemieniem.

Mimo straszliwej rany desperat w drodze do szpitala wojskowego w karetce pogotowia usiłował zedrzeć bandaż e, założone przez lekarza pogotowia. Wobec tego przypuszczają należy poważniejsze powody samobójstwa, jak defraudacja, lub zawód miłosny.

Ciężko ranny sierżant przewieziony został do szpitala wojskowego przy ul. Przedzielnianej.

Z Sądu.

Sąd doraźny w Łodzi.

(k) W dniu wczorajszym sąd doraźny pod przewodnictwem sędziego B. Witkowskiego w asystencji sędziów Zajkowskiego i Korotkiewicza rozważał sprawę o rozbój przeciwko 27 lat. Stefanowi Grubińskiemu, 25 lat. Józefowi Waszkowi i 25 lat. Piotrowi Kwapińskiemu. Oskarżał podprokurator Polakiewicz. Akt oskarżenia zarzuca podsądnym, iż w dniu 7 czerwca r. b. w fabryce „G. Horak i H. Wanske w Łgierzu“ wdarli się wewnątrz, gdzie jeden z nich przystawił rewolwer do głowy stróżowi nocnemu Antoniemu Rutkowskiemu, drugi schwycił za ramię drugiego stróża Szymona Wolskiego ze słowami — „milcz, bo kula w łeb“. poczem kazano się położyć na ziemię, zwołano stróżom ręce i nogi bandażami, oderwaniem od sztuk towaru, poczem złoczyńcy przez pół godziny pakowali towar, którego wynieśli za milion marek, porzuciwszy w ogrodzie 7 metrów mokrego towaru.

Przy odejściu bandyci kazali milczeć w ciągu pół godziny, bo „kula w łeb“. Sprawców wykryto po śladach; wiodących do stodoły niejakiego Józefa Adamskiego na Przybyłowice.

Oskarżonych, którym grozi kara śmierci, broni adw. Angerstein, Dykstałaj i Filipkowski. Sprawę odroczone wobec niestawiennictwa świadka ze strony obrony.

TEATR I SZTUKA.

Dwa Wieczory Sent M'Ahesy

Słynna tancerka klasyczna Sent M'Ahesa wystąpi w Łodzi dwukrotnie, a mianowicie w sobotę i niedzielę d. 17 i 18 bm. o godz. 8 ej wiecz. w Sali Koncertowej, Sant M'Ahesa należy bezsprzecznie do rzędu tych wyjątkowych gwiazd choreograficznych, które z niezrównanym kunsztem odtwarzają tańce wschodnie.

(1)

Komunikat.

— Zeszkoty dla głuchoniemych.

W niedzielę dn. 11 wrześ. o godz. 10 ra odbędzie się poświęcenie ołtarza przy szkole głuchoniemych przy ul. Czerwonej № 6 a po południu odbędzie się zabawa o godz. 2 giej dla gości i członków towarzystwa zabawa będzie przy ulicy Napiórkowskiego nr. 63

— Wolna Myśl — Wolne Zarty łódzkie

Najnowszy nr. 19 zawiera medytacje Antka Bałut o położeniu politycznym likwidacyjne kary urzędu walki z lichwą, łódzki fox-trot, co słycać w Łodzi w karykaturach rozstrzygnięcie kwestji Górnego Śląska i echa pożaru teatru polskiego w Łodzi zagadki łódzkie, erotyki, romans wojeuny, telefonem z Łodzi, co kto śpiewa i t. p. Cena 15 mk.

Przemysł i handel.

— Ziemiaństwo a wolny handel

W „Przeglądzie Ziemiańskim“ z dnia 4 d. m. czytamy na tytułowej stronie następującą odezwę głównego zarządu związku ziemian

do poszczególnych członków.

Wzywamy wszystkie Oddziały Związku Ziemiań i wszystkich członków do bezwzględnego i ścisłego wykonania uchwały Rady Nadzorczej w sprawie sprzedaży zboża (patrz „Przeгляд Ziemiański“ № 24/25).

Zarządy Oddziałów Związku winny ziemian nie stosujących się do uchwały, postawić wobec Rady Nadzorczej w stan oskarżenia, jako współdziałających akcji wywrotowej dla osobistych korzyści.

— Giełda zbożowo-towarowa w Warszawie.

(ph) Stosownie do regulaminu prawo zawierania transakcji na giełdzie mają jedynie członkowie giełdy. Goście wprowadzani przez członków zawierać transakcji nie mogą.

Jako wyjątek od tej zasady Rada giełdowa na posiedzeniu swem w d. 27 sierpnia postanowiła dopuścić gości-roducentów do zawierania transakcji sprzedanych, o ile wykażą się rekomendacją Zarządu Głównego Związku Ziemiań lub Centralnego Towarzystwa Rolniczego i o ile agent giełdowy przyjmie odpowiedzialność za daną transakcję.

Na zasadzie tej uchwały ziemianie, posiadający zboże na sprzedaż, mogą za bytnością w Warszawie dokonywać sprzedaży osobiste na giełdzie.

Giełda zbożowo-towarowa funkcjonuje od g. 1 do 2, cztery razy na tydzień: w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki.

— Podwyższenie stopy procentowej.

(ph) Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa podwyższa od dnia 12 września stopę procentów od dyskonta i lombardu o 1 pro. Od tąd obowiązują następujące stopy procentowe: Od dyskonta weksli z terminem 3 miesięcy 3 proc.

Od dyskonta weksli z terminem ponad 3 miesiące do 6 miesięcy 7 i pół proc.

Na rachunek otwartego kredytu pożyczek terminowych i towarowych 8 proc. Stopa procentowa od zastawu pożyczek państwowych pozostaje dotychczasowa a mianowicie od 5 proc. pożyczek państwowych roku 1920 5 i pół proc. Od 4 proc. pożyczki przemiovej 6 proc.

— Spadek marki niemieckiej.

(ph) Spadek marki niemieckiej na wczorajszej giełdzie trwał w dalszym ciągu. Przed południem płacono jeszcze za 1 dolara 97 mk. a pod wieczór już 101 marek. Marki niemieckie zbliżają się więc jak donoszą gazety niemieckie do stanu dnia 27 stycznia 1920 roku kiedy to płacono za 1 dolara 108 marek.

— Przed zamknięciem giełdy berlińskiej.

(ph) Władze finansowe niemieckie noszą się z zamiarem zamknięcia giełdy berlińskiej na dwa tygodnie.

Wykonanie reformy rolnej.

Na zasadzie rozporządzenia Rady ministrów z dn. 7 bm. w przedmiocie oznaczenia części Państwa, w których nadwyżki gruntu ponad 60 ha i 400 ha podlegają przymusowemu wykupowi na rzecz reformy rolnej w myśl l. 8 a-t. I tejsze ustawy:

Nadwyżki gruntu ponad 60 ha: Na całym terenie województwa Śląskiego, na terenie powiatów: Będzińskiego i Częstochowskiego wojew. Kieleckiego: Łódzkiego — wojew. Łódzkiego; Chrzanowskiego Bielskiego Oświęcimskiego, Krakowskiego i Podgórskiego — wojew. Krakowskiego, Krośnieńskiego i Drohobyckiego — wojew. Lwowskiego,

Na terenie gmin. Bolesław, Sławków, Ogrodzieniec, Rasztyn, Kroczyce, Janzrot i Wolbrom — pow. Olkuskiego; Duraczów i Bliżyn — pow. Koneckiego; Bodzechów, Cmielów i Czetocice — pow. Opatowskiego, wojew. Kieleckiego; Blizne, Skorosze i Falenty — pow. Warszawskiego; Helenów, Ożarów i Wiskitki — pow. Błońskiego, wojew. Warszawskiego; Na wojew. i Jatowsko — pow. Nowo-Sadeckiego

Gołnice, Zagórzany Gliwnik, Kłędzany, Libusz i Kopytanka — pow. Gołlickiego wojew. Krakowskiego.

Nadwyżki gruntu ponad 400 ha: na terenie województwa Nowogródzkiego i Poleskiego w całości, na terenie powiatów: Lubomskiego, Kowalewskiego, Łuckiego i Ostrogskiego, położonych na wschód od rzeki Horyń — wojew. Wołyńskiego, Grodzińskiego, Wołkowskiego i Białowieskiego — wojew. Białostockiego; Pleszewskiego, Kępińskiego, Opatowskiego, Olsztyńskiego, Jarocińskiego i Ostrowskiego — wojew. Poznańskiego; Kosowskiego, Peczajewskiego, Nadwórniańskiego, Bohrodzieńskiego, Dolińskiego, Skolskiego i Turczańskiego — wojew. Stanisławowskiego.

Zgodnie z art. 2 lit. b., cytowanej w par. 1 niniejszego rozporządzenia ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o wykonaniu reformy rolnej — na pozostałym terenie Rzeczypospolitej Polskiej podlegają przymusowemu wykupowi w myśl ustępu lit. 3 art. 1 tejsze ustawy — podwyżki gruntów ponad 130 ha. obszaru.

Rozporządzenia niniejsze nie dotyczą oznaczenia obszarów przeznaczonych dla miast w myśl art. 26 ustawy o wykonaniu reformy rolnej.

— Szalona haussa na giełdzie wiedeńskiej

(ph) „Przegląd wiecz.“ otrymuje informację, że w ostatnich dniach haussa na giełdzie wiedeńskiej tak szalenie wybuchła, że w zdumienie nie wprowadziła najstarszych jej członków.

Obaw ten wywołany jest przeszukiwanie przez agencję rządu niemieckiego dolarów.

Wobec tego władze austriackie według informacji noszą się z zamiarem zamknięcia giełdy wiedeńskiej.

Z ostatniej chwili

Chcą im trafić do przekonania!

LONDYN, 10—9 (EE) Prasa angielska wyraża jednomyślnie przekonanie, iż Sinnfeiniści mają okazję do złożenia świadectwa swej dojrzałości politycznej, przyjmując ostatnie propozycje Lloyd'a Georg'a, zapraszające przedstawicieli Irlandji na wspólną konferencję. Urwała się przekonanie, że Irlandczycy istotnie wezmą udział w konferencji.

RZĄD SOWIETÓW NIE DAŻY DO WYWOŁANIA REWOLUCJI ŚWIATOWEJ.

(wp) W wywiadzie z amerykańskimi dziennikarzami miał powiedzieć Cziczerin, że rząd Sowietów nie sprzyja III międzynarodowce i nie daży do wywołania rewolucji na świecie. „Kur. Poranny“ donosi o tem na odpowiedzialność „Daily Telegraphu“.

LONDYN, 10—9 (PAT) Morning Post po poddaniu surowej krytyce odpowiedzi Cziczerina na notę Noulensa dochodzi do wniosku, że wobec takiej nieustępliwości ze strony sowietów sprzymierzonym nie pozostaje nic innego jak tylko wycofać się ze zamierzonej akcji pomocy.

BYTŁM 109 (PAT) Do Opola nadchodzi w dalszym ciągu nowe transporty wojsk francuskich i angielskich, zaopatrzone we wszelkiego rodzaju środki wojenne jak samo chody pancerne, tanki, miotacze min. i t.p.

Z powodu nadejścia tych wojsk sztab wojsk koalicyjnych przeprowadza obecnie przegrupowanie wszystkich koalicyjnych sił wojskowych na G. Śląsku. Wsie otrzymały silniejsze i liczniejsze załogi z dotychczas co przyczyni się niewątpliwie do zwiększenia bezpieczeństwa.

Towarzystwo Akcyjne Fabryk Budowy Transmisji,
Maszyn i Odlewni Żelaza

„J. JOHN & Co” w Łodzi.

Adres telegraficzny, dla centrali i biur sprzedaży: „TRANSMISJA”

BIURA SPRZEDAŻY:

w Warszawie w Poznaniu w Krakowie w Lublinie
Jerozolimska 65. Wały Zygmunta Aug. 2. Basztowa L. 24 Krak. Przedmieście 58

Pędnie

(Transmisje) Łożyska samosmary. Wieszaki. Wałki. Sprzęgła stałe i rozłączane, kołowe i cierne. Koła pasowe i linowe. Naprzęcze pasów, Kierowniki pasowe. Wykonanie dokładne. Kontrola sprawdzianami różnicowymi. Produkcja masowa na skład. Terminy krótkie.

Koła zębate

czołowe i stożkowe z zębami obrabianymi na specjalnych automatach.

Tokarki

pociągowe, szybkoobrotowe z wałkiem pociągowym do toczenia i śrubą pociągową do gwintów. Budowa mocna. Wykonanie seriami bardzo dokładne. Wziedziona szlifowana. Każda tokarka próbowana i kontrolowana protokółarnie.

Imadła

równoległe o szerokości szerek 100 mm.

Kotły

Strebela do ogrzewań centralnych.

Wygładziarki

(kalandry) Walce do nich. Obłożenie starych walców nowym papierem i jutą.

Ruszty patentowane. Odważniki kilogramowe cechowane. Piecyki (kanonki) żeliwne. Odlewy podług przesłanych rysunków i modeli.

Dostawa ze składów, lub w terminach krótkich.

Podczas upałów letnich

Odświeża i wzmacnia nerwy „ Odświeża i wzmacnia nerwy

PRZEMYSŁAWKA!!!

Nasza woda kolońska

Nowość!

Przemysławka kwiatowa w następujących zapachach:

se., konwalia, Uronidea, ideal. C. 100.

Oryginalne tylko z firmy

HENRYK ŻAK, Poznań

Fabryka perfum i kosmetyków. (2974 B)

UWAGA!

Tanio, bo w prywatnym mieszkaniu! Firanki trwałe, w różnych pasczkach i deseniach, prześcieradła, kapy, materiały na fartuchy, koszule, pościel, chusteczki do nosa, halki i innych wiele materiałów własnego wyrobu poleca

R. SZAJBE,

Łódź, WYSOKA 46, I p., przy Wodnym Rynku. (2790K3)

Szkola tańca

St. Zaborskiego

Dzielnia 31 I p.

rozpoczyna lekcje dnia 29 września. Zgłoszenia na kursie jeszcze miejsca w kursie I i II przyjmuje się codziennie: od godz. 3-5 p. Piotrkowska 97 II piętro „8-9 ul. Dzielnia 31 I.” (2881K2)

Restauracja hotelu Manteuffel
ul. Zachodnia 45.

Dzisiaj w niedzielę odbędzie się

Wielki Koncert w ogrodzie

wykonany przez orkiestrę Szajbiera pod batutą kapelmistrza A. Thonfelda Program wyborowy. Początek o godz. 7 wiecz. Wejście 100 mk.

Pierwszorządna Restauracja.

po koncercie odbędzie się
Zabawa Taneczna
do rana w Białej Sali.

2938B

Z poważaniem
W. DASZKIEWICZ

Rada Nadzorca Miejskiej Szkoły Rzemiosł w Pabjanicach poszukuje

INZYNIERA

na stanowisko DYREKTORA - KIEROWNIKA

Oferty z podaniem warunków oraz życiorysem urosza się składać do Magistratu Pabianic. (2965K2)

DIWAANY

Dywany

W dużym wyborze. Całe urządzenia pokojów jak również pojedyncze sztuki najtaniej kupić można Skład Mebli

Piotrkowska № 115 I p. front
Mebie Biurowe (2950K)

HELENÓW

W niedzielę dn. 11 września r. b.

KONCERT

Początek o godz. 4 po poł.

3 place tenisowe do wynajęcia, ewentualnie z piłkami.
2655B

Wyższa szkoła kroju i szycia

„JÓZEFINY”

Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie złotym medalem, w Belgii srebrnym i dyplomami uznania
ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA 163.

Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego i angielskiego. Gruntowna nauka pasowania, mierzenia i npiwania.

Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża pracownia szkieł, gdzie uczennice nabierają wprawy i gustu.

Po złożeniu egzaminu w Cechu, uczennice otrzymują patenty cechowe lub świadectwa prywatne.

2957B

BIURO DOMU HANDLOWO-PRZEMYSŁOWEGO

B. Niedźwiedzki R. Rosner

przeniesione zostało

na ul. PIOTRKOWSKĄ № 127

(wejście z ul. Rozwadowskiej № 1). Telefon Nr. 627-2962B

Kursy gimnazjalne

Zw. Zaw. Naucz. Pol. Szkół Sredn.

gimn. „Oświata” Placowa 13

Czynne są kl. V, VI i VII. Zapis kandydatów trwa. Kancelarja czynna codz. od godz. 6 do 7. 2961B

Komitet Giełdowy Łódzki

2970B

zwołuje doroczną (sprawozdawczą, z wyborami) Walne Zebranie Członków na dzień 15 września r. b. o godz. 5 i pół po poł. w siedzibie Giełdy (Piotrkowska 96).

O ile w terminie tym Zebranie nie dojdzie do skutku, z powodu nieprzybycia dostatecznej ilości członków, następne Zebranie odbędzie się w dniu 29 września r. b. w tej samej siedzibie i o tej samej godzinie i będzie prawnym i ważnym w sprawie na ilość przybyłych

CASINO

Dziś i dni następnych

ODEON

Pola Negri

w przeźabawnej 6 akt. grotesce p. t.

DZIKA KOTKA

Reżyserja: ERNESTA LUBICZA

Niezwykła wystawa, utrzymana w stylu futurystycznym,

Początek przedstawień o 3-ej.

2960-K-1

Najnowsza sensacja!

Memumentalny stylowy dramat w 6 akt. wzorowany na świetnej kreacji znakomitego poety niemieckiego Schillera p. t.

„Sprzysiężenie Fiesca w Genui”

Niesłychanie zajmująca akcja dramatu.

Tysiące tłumów! — Niebywała wystawa!

Siderosten

lakier patent uniwersalny do żelaza i drzewa szybko schnący elastyczny, chroni metale od rdzy i nie odpryskuje, marka fabryczna „KORONA”

Exicator - Carbolineum

środek przeciwnilny do konserwacji drzewa, marka fabryczna „KORONA”

SMAR DO WÓZÓW

Smar „Tovotta”

własnego wyrobu polecają:

KONSTANTY KAWECKI i S-KA

ŁÓDŹ, PRZEJAZD 21 (P2139)

Fotografia „APOLLO”

Łódź, ul. Rzgowka № 2, przy Górnym Rynku. Wykonuje fotografie „Miniatur” specjalny rozmiar dla matrykul szkolnych i paszportów. 3 sztuki 75 mk.

2893B4

Dr. Artur Banasz, urolog.

(Choroby nerek, pęcherza dróg moczowych chron. rzeźączka)

przyjmuje od g. 5 do 7.

Moniuszki № 11.

291.-8-K

Ważne dla wszystkich kupujących towarów

zwracam uwagę iż są już na składzie w wielkim wyborze jesiennie i zimowe towary na damskie i męskie ubrania, kostiumy, płaszcze, suknie, bluski, szlafroki i ciepła bielizna, również płótna białe i kolorowe, na bieleznie i pościel, towary fartuchowe, podszewkowe, chustki i pończochy.

Sprzedaż hurtowa i detaliczna. Ceny najniższe.

M. Btyl, PIOTRKOWSKA 56, w podwórzu, 3 wej 56

2892g6

Dr. SZUMACHER

choroby skórne i weneryczne.

godz. przyj. 5-7, w niedzielę od 11-1 po poł.

BENEDYKTA № 1.

2901 B7

Dr. Prybalski

Zawadzka 1.

choroby skórne, włosów, weneryczne, mozołki (niemocz. pcz. od 9-11 4-8; od 4-5 dla pań. 2928-B-C

Obiady

gospodarskie wydaje się na miejscu i na miasto. ORLA 23, m. 22, prawa olicyna, 1 piętro.

2926B

Kurs rysunku technicznego

dla stolarzów, ślusarzy, mularzów przy szkole rysunkowej Lemana zapisy od godz. 5 do 6 w soboty Nawrot 8

B-2927-8

Naczelnym lekarz kasy Chorych

Dr. Henryk Kluszyński

przeniósł się z Cieszyna do Łodzi ul. Miłs z a 55 i przyjmuje od 5-6 wiecz. w chorobach wewnętrznych i kobiecych

(2932K)

Niniejszym podaje do wiadomości Sz. Odbiorcom że z dniem 27 sierpnia b. r. o tworzyliśmy

hurtową i detaliczną sprzedaż skór

Posiadamy większy wybór skóry podszewianej jak: ktyże, branzle i boki z firmy T. Karsz — Łódź.

Malinowski i Dietrich
ul. św. Andrzeja № 33.

2914B3

S. Liberman

krawiec damski, ul. Dzielna № 1.

zawiadamia niniejszym Sz. klientelę, że otrzymał oryginalne, modele paryskie na sezon jesienny i zimowy, także na futra. Obsługa wykonywana wykwintnie po cenach przystępnych. UWAGA: Na żądanie Sz. klientów, robota może być wykonana w przeciągu 48 godzin. (2733P)

Sprzedaż Skór

jako to: chromy, giemzy, renifery czarne i kolorowe: ceny przystępne. 2893K10

L. RACZKOWSKA ul. PRZEJAZD W 49 III piętro.

fabryczny salon

OBUWIA

Frydberg Koo i S-ka

90 Piotrkowska 90

poleca na sezon nadchodzący gwarantowane OBUWIE męskie, damskie, średniaki, dziecięce oraz wywrotki w bardzo bogatym wyborze po cenach niżej konkurencji, Sprzedaż detaliczna. (2968P)

Zawiadomienie.

Na sezon jesienny i zimowy nadeszły już najnowsze francuskie i angielskie modele.

Przyjmuje wszelkie zlecenia na okrycia damskie oraz futrzane.

Pierwszorzędne wykonanie. Najakuratniejsza obsługa.

J. MOSZKOWICZ

Zawadzka 22, I-sze piętro, front.

2914K4

Wystyrzać się naśladownictwem i

Wystyrzać się naśladownictwem i

LECZNICA CHOROBY ZĘBÓW

Lekarza - dentysty H. PRUSS

145, Piotrkowska 145.

za plombowanie oraz wprawianie zębów

opłata według taksy 2175

Kursy Buchalteryjne

Henryka Lubińskiego

Zapisy na pierwsze półroczje. Buchalterja, korespondencja, rachunki handlowe, stenografia, pisanie na maszynach, oraz poprawienie charakteru pisma. Ukończenie kursów upoważnia do objęcia posady biurowej

Wydawnictwa kursów, podręczniki buchalterji i korespondencji są do nabycia w księgarniach i kancelarji kursów, Piotrkowska 79. 2711P

Oferty na dostawę

owsa, słomy i siana

prosimy składać do Zarządu Łódzkiej Straży Ogniowej Ochotniczej, Łódź, ul. Sienkiewicza 54 2757B5

„MARGOT”

PIOTRKOWSKA 64.

Poleca na sezon jesienny:

Wielki wybór swetrów wełn. i jedw. Bluzki jedw. i etam. włóczkowe Halki, szlafroki

Staniczki, fartuchy, Pończochy, chustki, Bieliznę dams.

Suknie domowe i wizytowe.

Płaszcze jedw. i wełniane!

Ceny przystępne, lecz stałe!

2816B5

KINO TEATR
NOWOSCI
Piotrkowska róg Główniej

Król Humorów! Obraz wtywni „Pathe w Paryżu Dla dzieci i młodzieży dozwolone. Król Humorów
MAKS LINDER Dział Program № 2
w 6 cio ak owej znakomitej komedjo—farsie w 3 aktach Tr stana Bernarda
MAKS LINDER

„KAWIARENKA”

Rzecz dzieje się w Paryżu Pierwszy seans o g. 530 w niedziele i święta o g. 230 ostatni seans o g. 915

NOWOOTWORZONA
SPECJALNA
2906-K-3

Fabryka czekolady „M. Markowski i S-ka”

W Łodzi przy ul. Piłsudskiego
№ 1 (Olgńska) poleca czekoladę deserową i tabliczkową tylko wyborowych gatunków po cenach umiarkowanych, sprzedaż hurtowa.

Dyrekcja koncertów Alfred Strauch

SALA KONCERTOWA

Sobota, d. 17 września oraz niedziela, d. 18 września 1921 r. o godz. 8.30 wiecz.

Dwa wieczory tańców oryentalnych
Program wypełni:

SENT M' AHESA

Słynna tancerka klasyczna.
Przy towarzyszeniu; dyr. TEODOR RYDER.
Szczegóły w programach.

Bilety do nabycia w kasie Salu Koncertowej codziennie od godz. 10 — 1-ej i od 5 — 7-ej.
2969B

Zdolny
agent-sprzedawca

na m. Łódź z kaucją, mk. 100,000 potrzebny zaraz. Oferty do Domu Handl. Przemysłowego, Jan Hendzelewski ul. Główna 24 (2952P)4

ROBOTNICE

mogą zarobić mk. 400 dziennie przy przesiewaniu popiołku, zgłosić się ul. Węglowa plac Salomonowicza 5. (3977P)

Potrzebna
sprzedawczyni do magazynu konfekcji damskiej, oferty w Rozwoju sub. „A B C.” (2941P)

Sprzedam

domek murowany przy Szosie Pabjanickiej z ogrodem pół morgowym 60 drzew owocowych Andrzej 9 m. 15. Pawłowski od 1—3 (2942K)

Nowo-otworzony skład maki Młyna parowego
Witoni

Polecamy makę najlepszych gatunków na worki i na pudry ceny młynarskie ulica Rybna № 15
BRACIA MRDWINSCY. (2940K)

Kto przybył z Ameryki i chce kupić dom interes handlowy lub przemysłowy, majątek ziemski, gospodarstwo rolne, młyn itp. d. niech odwiedzi nasze biuro pośrednicze „Fortuna” które ma wielki wybór różnych obiektów i każde kupno i sprzedaż załatwia uczciwie i solidnie Łódź Wólczajska 165 róg Karola. (2945B)

Leon Szawerowicz

powrócił.
Krótka 8. Akuszerka i choroby kobiece. (2798P)

Dr. Dutkiewicz

powrócił.
Chor. skórne i weneryczne.
50 PIOTRKOWSKA 50
2874B

Kolejki polne

motory, lokomobile korzystnie sprzedawane
inż. L. Bytner, Poznań, św. Marcina 27. (947B)

KUPUJĘ

brylanty złoto, srebro perły, diamenty, stare zęby, garderobę płacę ceny najwyższe.
Konstantynowska 7, prawa oficyna, I piętro, Z. Milich

Zawiadomienie.

Niniejszym mam zaszczyt zawiadomić Szanowną Klientkę, że mój pracownik w biurze Łódzkim p. SZUMINSKI opuścił swoje stanowisko. Ze wszelkimi interesami mającymi związek z moją firmą, proszę zwracać się bezpośrednio do mego biura.

Z poważaniem
Aleksander Taszycki

Biuro Handlowo-Pośrednicze, Łódź, Piotrkowska 90, tel. 840. 2924B5

Do 10,000-tu tysięcy worków jutowych

Używanych mogą być łatane jednak bez dziu
Kupi Dom Handlowy Czesław Grabczewski i S-ka
Warszawa Wileńska nr 13 2753K3

I Baczność!

Mam zaraz lub później do sprzedania:

- 1) 1 Motor benzynowy leżący „Dents” 4 K. P. Cena **40,000 M. P.**
- 2) 1 Kocioł parowy leżący 8 metr. Powierzchnia ogrzewalna 6 Atm. Do tego: maszyna 10 — 12 Koni P. w dobrym stanie; cena **280,000 M. P.**
- 3) 1 Kocioł płomienicowy, leżący 14,5 metr. Pow. ogrz. nad 8 atm. Maszyna złożona 30 — 36 K. P. leżąca; cena **255,000 M. P.**
- 4) 1 Kocioł okrętowy o płomienicowych rurach 32 metr. Pow. ogrzew. 10 atm., z kominem i armaturą. Maszyna od 36 — 40 K. P., nowo zamontowana; cena **1,855,000.**
- 5) 1 Kocioł parowy, leżący 38 metr. 10 atm. Pow. ogrzew. Maszyna 40 — 50 K. P. cena **2,250,000.**

Wszystkie kotły nowoprutowane na zimne ciśnienie, przy kontroli rewizora.

Mistrz ślusarski

J. ROZEWSKI

2946B

Grudziadz; Mateiki 6.

Zawodowa Szkoła kroju i szycia, oraz wszelkich robót ręcznych
APOLONJI KOPYDZOWSKIEJ Łódź Piotrkowska 154
Nauka kroju i szycia, pasowania i modelowania. Uczennice otrzymują świadectwa. Kursy wszelkich robót ręcznych, słoju, robót freblowskich, introligatorstwa rysunków i wycinanek. Zapisy od 10 do 7-ej. Dla pracujących kursy wieczorne. Sprzedaż fasónów papierowych. 2955-K-I

Lecznica lekarzy specjalistów,
PIOTRKOWSKA № 17, (drugie podwórze).

9-10	choroby dzieci	dr. Ziegler
9-10	oczu	dr. Garliński
9-10	nosa, gardła i uszu	dr. Goldberg
10-11	dzieci	dr. Nowicki
10-11	wewnętrz. i dziecięc.	dr. Magdziński
11-12	wener. i skórne	dr. Dutkiewicz
11-12	kobiece	dr. Ługowski
12-1	wew. (płuc i serca)	dr. Osiecki
11-1	chirurg. i kobiece	dr. Artyfikiew.
12 1/2 — 1 1/2	nosa, uszu, gardła	dr. Czapliski
1 1/2 — 2 1/2	kobiece	dr. Jasiński
1 — 2 1/2	nerwowe	dr. Starzyński
2-3	skórne i wener.	dr. Skusiewicz
3-4	oczu	dr. Michalski
3-4	chirurg. i kobiece	dr. Marks
3-4	wewn. i dzieci	dr. Jokiel
3-4	nerwowe pon. sr. piał.	dr. Mittelstaedt
4-5	nosa, uszu i gardła	dr. Altenberger
4-5	oczu	dr. Karnicki
4-5	weneryczne i skórne	dr. Stawowczyk

UWAGA: Lecznica otwarta codziennie prócz świąt.
Porada 200 mk. Operacje i opatrunki wszelkiego rodzaju — od umowy. 1157-P

Samochody

osobowe, ciężarowe i półciężarowe
posiada stale na składzie

Dom Handlowy St. Bieliński i S-ka w Łodzi

Al. KOSCIUSZKI 17, tel. 285.

Ceny bardzo przystępne.

2906B

W szkole Rysunku, Malarsstwa i Rzeźby

zapisy przyjmują się codziennie od 4 do 5 ej ul. Nawrojska Nr. 8 m.
Kierownik J. LEMAN. (2916K4)

Rutynowana stenotypistka

pisząca bardzo biegle na maszynie władająca językiem polskim, niemieckim i francuskim w słowie i piśmie, znajdzie natychmiastowe zajęcie w dużym przedsiębiorstwie włókienniczym. Oferty pod „S. A. 40” do admistracji „Rozwoju”. 2925B

UCZELNIA PRAKTYCZNEJ HANDLOWOSCI

KAROLA 8 **PAWEŁ RINA** KAROLA 8

KSIEGOWOŚĆ gruntownie i praktycznie
STENOGRAFJA najłatwiejszego systemu
Wszelkie nauki handlowe
Języki

2944K10

